

VUODEN 2026 TALOUSARVION TÄYTÄNTÖÖNPANO-OHJEET

Sisällys

Yleistä	2
Kuntastrategia ja sen täytäntöönpano	2
Kärkihankkeiden rahoitus.....	2
Sitovuustaso.....	2
Vuoden 2026 investointien toteutusperiaatteet.....	3
Padasjoen Polku.....	3
Talousarvion toteutumisen ja määrärahojen seuranta	3
Talousarvion tasapainottaminen	3
Laskujen hyväksyminen	4
EU-projekteihin liittyvien tositteiden ja muiden asiakirjojen käsittely	4
Hankinnat.....	4
Henkilöstö	5
Kunnan ilmoitusten julkaiseminen	6
Sisäinen valvonta	6
Kunnalle tulevat maksut	7
Talouden aikataulu 2026	7
Lisätiedot	7

Yleistä

Kunnanvaltuusto on 10.11.2025 kokouksessaan hyväksynyt vuoden 2026 talousarvion ja taloussuunnitelman vuosille 2027–2028. Kunnanvaltuusto on hyväksynyt 11.11.2024 kokouksessaan taloussuunnitelman vuosille 2026–2028.

Talousarvion täytäntöönpano-ohjeet

Ohjeiden tarkoituksena on varmistaa talousarvion mukainen toiminta ja taloudenhoito. Kuntalaki (410/2015, 110 §) edellyttää, että kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa noudatetaan talousarviota, ja muutoksista päättää valtuusto.

Kuntastrategia ja sen täytäntöönpano

Padasjoen kunnanvaltuusto hyväksyi kokouksessaan 10.11.2025 päivitetyn kuntastrategian visionaan "Muutakin kuin Mummola".

Visiosta ja erityisesti kärkihankkeista tulee johtaa keinotasoiset tavoitteet ja toimenpiteet. Toimenpiteet ja keinot tulee tulosityksiköittäin listata. Tulosityksiköiden keinoista tulee tehdä lautakuntatasoiset valinnat, joiden toteutumista seurataan ja raportoidaan osavuotiskatsauksien sekä tilinpäätöksen yhteydessä.

Kärkihankkeiden rahoitus

Talousarviossa on varattuna 50 000 €.n määräraha kärkihankkeiden toimeenpanoon. Lautakunnan käyttötaloussuunnitelmien yhteydessä tulee tehdä esityksiä kärkihankerahoituksen piiriin tuleviksi asioiksi. Ehdotukset tulee toimittaa kunnanjohtajalle 31.1.2026 mennessä.

Kärkihanke raha on kertaluonteinen vuodeksi kohdennettavissa oleva määräraha, jolla luodaan edellytykset palvelutoiminnan muutokselle ja kehittämiselle niin että vaikutus on pysyvä. Kärkihankeraha ei ole tarkoitettu henkilöstömenoihin.

Talousarvion valmistelun osana talousarvion laadintaohjeissa edellytettiin laadittavaksi seurattavissa olevia mittareita. Tätä valmistelua tulee jatkaa niin, että mittariston kattavuus koko toimintasuunnitelman eri osien osalta saadaan parannettua.

Sitovuustaso

Valtuusto vahvistaa vuosittain käyttötalouden toimialakohtaiset määrärahat ja toiminnalliset tavoitteet, jotka sitovat kunnanhallitusta ja lautakuntia. **Sitovuustasona on kunkin toimialan toimintakate (nettositovuus).** Toimielinten ja viranhaltijoiden tulee valvoa määrärahojen ja tuloarvioiden käyttöä talousarvion mukaisesti sekä noudattaa talouden vuosikellon aikatauluja.

Vuoden 2026 investointien toteutusperiaatteet

Valtuusto päättää kaikista yli 300 000 euron suurista hankkeista, jotka on erikseen listattu kohtaan "Suuret hankkeet". Lisäksi valtuusto vahvistaa kokonaismäärärahan kolmelle ryhmälle: "Pienet talonrakennushankkeet", "muut investoinnit" ja "irtaimisto".

Kaikkien hankkeiden toteutus on keskitetty tekniselle toimelle. Tekninen toimi suunnittelee, valmistelee, kilpailuttaa tarvittaessa ja toteuttaa hankkeet yhdessä sen toimialan kanssa, jota hanke koskee. Tällä keskittämällä halutaan varmistaa, että hankintaosaaminen kehittyy ja pysyy teknisen toimen hallinnassa.

Tarkempi päätös siitä, miten investointimäärärahat jaetaan, tehdään teknisen lautakunnan käyttösuunnitelmassa. Valmistelu tehdään yhteistyössä toimialojen viranhaltijoiden kanssa. Investointiohjelmassa esitetyt yksityiskohdat ovat vain suuntaa antavia, eivät sitovia. Toteutuksen yksityiskohdista päätetään käyttösuunnitelman hyväksymisen ja hankkeen toteutuksen yhteydessä.

Hankintapäätökset tekevät kyseinen toimielin tai viranhaltija, jonka vastuulle asia kuuluu, ja päätöksissä noudatetaan hankintalakia. Kunnanhallitus edellyttää, että toimialat toimivat tehokkaasti, taloudellisesti ja säästävaisesti.

Padasjoen Polku

Uuden koulun suunnittelu ja rakentaminen poikkeaa muista investoinneista. Se on kokonaan kunnanhallituksen alainen hanke. Kunnanhallitus antaa tarkemmat ohjeet, vahvistaa käyttösuunnitelman ja päättää määrärahojen käytöstä niiltä osin kuin päätös kuuluu luottamushenkilöille.

Talousarvion toteutumisen ja määrärahojen seuranta

Talousarvion taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumista seurataan neljän kuukauden välein talousarvion toteutumavertailuissa (tammi-huhtikuu, touko-elokuu, syys-joulukuu). Tulosityksiköt ja lautakunnat valmistelevat toiminnan ja talouden raportit kunnanhallitukselle. Kunnanhallitus esittää nämä tulosityksiköiden talousarvion toteutumavertailujen raportit kunnanvaltuustolle.

Määrärahojen käytön seurannasta vastaavat laskujen hyväksyjät. Ennen hankintojen tekemistä on varmistettava määrärahojen riittävyys.

Talousarvion tasapainottaminen

Kunnanvaltuusto on hyväksynyt 160 000 € alijäämäisen talousarvion. Lautakuntien hyväksyessä käyttösuunnitelmansa talousarvion euromäärät ovat valtuuston hyväksymiä, jolle pohjalle käyttösuunnitelma on mahdollisuus laatia.

On kuitenkin perusteita ottaa huomioon jo tässä vaiheessa se, että tammikuun ensimmäisessä kunnanhallituksen kokouksessa 2026 tullaan lautakunnille ja toimialoille

antamaan ohjeistus talousarvion tasapainottamiseksi niin talousarviovuonna 2026 kuin valmisteluohjeet talouden tasapainottamisohjelman laatimiseksi vuoden 2027 talousarvioon liittyen.

Täsmällisemmät tavoitteet, aikataulu ja prosessin kuvaus tulee kunnanhallitukseen linjattavaksi talousarvion tasapainottamisohjeistuksen osana.

Laskujen hyväksyminen

Laskut on tarkastettava, tiliöitävä ja hyväksyttävä viipymättä, jotta maksut eivät viivästy ja siten aiheuta tarpeettomia kuluja. Laskujen tarkastajien on kiinnitettävä laskujen oikeaan tiliöintiin erityistä huomiota.

Kaikkien matkalaskuja laativien työntekijöiden on käytettävä Populuksen ajopäiväkirjaa matkojen kirjaamiseen, ja laskujen hyväksyjien tulee tarkistaa ajopäiväkirjan täyttö ennen hyväksyntää. Matkalaskujen tekemisessä tulee noudattaa niistä annettua ohjeistusta. Matkalaskut tulee koota yhteen siten, että lasku kattaa kahden kuukauden kulut, eikä alle kahden kuukauden jaksolta tehtyjä laskuja hyväksytä ilman erityistä perustetta, kuten työsuhteen päättymisen.

On huomioitava myös, että yli kahden kuukauden takaisia kuluja ei makseta. Hyväksyjä varmistaa ennen hyväksyntää, että ajopäiväkirja on käytössä ja oikein koottuna, lasku kattaa kaikki matkat vähintään kahden kuukauden ajalta. Jos nämä ehdot eivät täyty, lasku palautetaan työntekijälle korjattavaksi.

EU-projekteihin liittyvien tositteiden ja muiden asiakirjojen käsittely

EU-projekteihin liittyvät laskut tarkistetaan, tiliöidään ja hyväksytään normaalisti Raindance -ohjelmaa käyttäen. Hankkeisiin liittyvät asiakirjat, esimerkiksi hakemukset, tilitykset, päätökset ja muu kirjeenvaihto säilytetään hallinnon toimialalla. **Taloussihteeriä tulee informoitava kaikista EU-hankkeisiin liittyvistä asioista.**

Hankinnat

Hankintalakia sovelletaan hankintoihin, joiden arvo ylittää kansalliset tai EU-kynnysarvot. Pienhankintoihin, jotka jäävät näiden arvojen alle, ei sovelleta hankintalakia, mutta niissäkin on noudatettava kilpailun ja tasapuolisen kohtelun periaatteita. **Hankintayksikkö voi tehdä hankinnan ilman tarjouskilpailua, jos arvo on alle 10 000 euroa.** Kun hankinnan arvo ylittää 2 000 euroa, on laadittava kirjallinen viranhaltijapäätös.

Kunta päättää, mitkä hankinnat kilpailutetaan itse ja mitkä hankinnat ns. yhteishankintojen kautta. Lisäksi kunnalla voi olla sitoumuksia Hansel Oy:n ja muiden toimijoiden puitesopimukseen. Ennen hankintaan ryhtymistä tulee aina ensin selvittää, onko Padasjoen kunta mukana hankinnan kohdetta koskevassa puitesopimuksessa. Kaikki tiedot yhteishankinnoista kerätään kunnan intra-sivuille. Hankinnat tulee toteuttaa puitesopimusten kautta aina, kun se on mahdollista.

Palveluhankinnoissa hintavertailua on hyvä kuitenkin tehdä esimerkiksi selvittäen puhelimitse hintatasoa. Mikäli kunnassa on toimijoita ko. alalla, tulee tarjouspyynnöt kohdistaa ensisijaisesti omalle paikkakunnalle. Tilaus on aina tehtävä kirjallisesti (esim. sähköposti) sovittujen tilaus- ja muiden kaupallisten ehtojen dokumentoimiseksi.

Rakennusurakoissa kilpailuttamistarve on arvioitava tapauskohtaisesti kiinnittäen huomiota hankkeen luonteeseen, suunnittelutarpeeseen, toimintaympäristöön jne. Keskeistä on tällöin myös se, onko kysymys uudisrakentamisesta vai korjausrakentamisesta. Suora hankinta on useimmiten soveltuvin vaihtoehto korjausrakentamisessa.

Kynnysarvo tarkoittaa hankinnan suurinta ennakoitua arvoa, joka määrittää, sovelletaanko kansallista vai EU-menettelyä. EU-kynnysarvot perustuvat kansainvälisiin sopimuksiin ja komission asetuksiin, kun taas kansalliset kynnysarvot määräytyvät kansallisen lainsäädännön mukaan. Ajantasaiset kynnysarvot löytyvät osoitteesta www.hankinnat.fi.

Julkisia hankintoja ovat tavaroiden ja palveluiden ostot, vuokraukset, leasing- ja optiosopimukset sekä rakennusurakat. Hankinta ei ole esimerkiksi omana työnä tekeminen tai kiinteän omaisuuden hankinta.

Hankinnasta on tiedotettava avoimesti, ja hankintalain mukaisista hankinnoista on ilmoitettava HILMA-palvelussa (www.hankintailmoitukset.fi). Ilmoitusmenettelyn laiminlyönti voi johtaa hankintapäätöksen kumoamiseen.

Tarjouksen on oltava tarjouspyynnön mukainen, ja myöhästyneet tai puutteelliset tarjoukset on hylättävä. Tarjous on sitova, eikä hintaa voi muuttaa. Hankintayksikön tulee tehdä kirjallinen hankintapäätös, jossa kerrotaan ratkaisuun vaikuttaneet seikat. Päätöksen jälkeen tarjoukset ja hinnat tulevat julkisiksi, lukuun ottamatta liike- ja ammattisalaisuuksia.

Hankintapäätökseen voi hakea muutosta markkinaoikeudessa, jos hankinnan arvo ylittää kynnysarvot. Lisäksi hankintaoikaisua voi vaatia kirjallisesti myös pienhankinnoissa.

Henkilöstö

Henkilöstöä koskevien tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan osavuosikatsauksessa, tilinpäätöksessä ja henkilöstökertomuksessa.

Viran tai toimen vapautuessa on ennen tehtävän täyttämistä selvitettävä, onko tehtävät mahdollista hoitaa sisäisin järjestelyin. Mikäli selvityksen perusteella tehtävää ei voida hoitaa sisäisin järjestelyin, käsittelee kunnanjohtaja asian ja päättää mahdollisesta täyttöluvan myöntämisestä. Toimivalta täyttöluvasta on määritelty hallintosäännön 30 § kohdassa 8.

Täyttölupa on mahdollista myöntää ehdollisena.

Täyttölupa on mahdollista hylätä, mikäli talouden tasapainottamisen tavoitteet tai talousarvion toteutuminen eivät ole varmistettavissa.

Täyttöluvan myöntämättömyystilanteessa laaditaan perusteltu viranhaltijapäätös, jolloin syntyy kunnanhallitukselle otto-oikeusmahdollisuus.

Työt tulee suunnitella niin, ettei ylityötä synny. Pakolliset ylityöt annetaan pääsääntöisesti vapaana.

Vuosilomat pidetään KVTES:n pääsäännön mukaan, eli edellisen lomanmääräytymisvuoden lomat täytyy olla pidettynä seuraavan vuoden huhtikuun loppuun mennessä.

Toimivalta henkilöstöasioissa on määritelty hallintosäännössä.

Kunnan ilmoitusten julkaiseminen

Kunnan ilmoitukset julkaistaan kunnan verkkosivuilla. Ilmoituksia ja kuulutuksia voidaan julkaista myös lehdessä määrärahojen puitteissa, jos asiaa koskeva lainsäädäntö, asian merkittävyys tai tiedonsaannin turvaaminen sitä edellyttää. Tarvittaessa ilmoitukset voidaan julkaista myös julkisten kuulutusten ilmoitustaululla. Hallinnon toimialan viestintään varattujen määrärahojen jakamisesta vastaa kunnanjohtaja.

Sisäinen valvonta

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan:

- toiminnan tehokkuuden ja taloudellisuuden edistämistä
- kirjanpidon, raportoinnin ja muiden informaatiojärjestelmien luotettavuuden varmistamista
- erehdyksen, virheiden ja väärinkäytösten ennaltaehkäisyä ja toteamista
- rahavarojen ja omaisuuden huolellisen ja taloudellisen hoidon turvaamista
- lakien, asetusten, sääntöjen, päätösten ja ohjeiden noudattamista.

Vakuuttamisesta ja riskienhallinnasta vastaavat toimialojen vastaavat viranhaltijat oman tehtäväalueensa osalta.

Talousarvion toteutumisen yhteydessä toimialat ja yhtiöt seuraavat myös toimintaansa mahdollisesti vaikuttavia epävarmuustekijöitä ja riskejä sekä raportoivat näistä kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle. Kunnan johtoryhmä koostaa toimialojen ja yhtiöiden riskiarvioiden perusteella koko kuntakonsernin riskiarvion osaksi kunnanhallituksen tilinpäätös-, osavuosikatsaus- ja talousarvioesityksiä.

Hallintosäännön 73 §:n mukaan toimialat raportoivat kunnanhallitukselle neljän kuukauden välein toiminnan ja talouden toteutumisesta. Lautakunnat ja kunnanhallitus seuraavat oman toimialansa tulosalueiden talousarvion toteutumista niin tuloarvioiden, määrärahojen kuin tavoitteidenkin osalta.

Hallintosäännön 22 §:n mukaan kunnanhallitus raportoi konserniyhtiöiden toiminnasta valtuustolle kolme kertaa vuodessa. Riskienhallinnan prosessien yhdistämisen myötä on

päädytty käytäntöön, jossa hallitus raportoi kuntakonsernin talouden, toiminnan ja riskienhallinnan keskeisistä havainnoista valtuustolle kolmesti vuodessa.

Kunnalle tulevat maksut

Hallintosäännön mukaisesti hallintojohtaja päättää alitilittäjien oikeuksien myöntämisestä sekä kassojen suuruudesta. Kun kassanhoitaja tai alitilittäjä ottaa vastaan kunnalle tulevia maksuja, maksajalle on annettava kuitti, jossa on juokseva numero ja päiväys. Kuitti voi olla sähköinen tai kassakoneella laskuun tehty kuittaus. Jos maksua ei kuitata kassakoneella, maksajan on allekirjoitettava tulotositteen kappale, joka jää kirjanpitoon.

Numeroiduista tulotositesarjoista ja tositteiden luovutuksista on pidettävä luetteloa. Käteisen rahan käsittely on pidettävä mahdollisimman vähäisenä, kuitenkin niin, että toiminta säilyy joustavana. Lautakuntien tulee antaa toimialoilleen tarkemmat ohjeet käteisen rahan käsittelystä ja tilityksistä eri toimipisteissä. Toimialajohtajat vastaavat siitä, että sisäinen valvonta toimii asianmukaisesti heidän johtamillaan toimialoilla. Lisäksi toimialajohtajat voivat yksittäistapauksissa sopia maksusuunnitelmat ja poistaa saatavat enintään 10 000 euroon saakka.

Talouden aikataulu 2026

- Talousarvion 2026 käyttösuunnitelma
 - Toimialojen tulee toimittaa käyttösuunnitelmat kunnanhallitukselle 31.1.2026 mennessä
- Osavuosikatsaus tammi-huhtikuu (1.1.-30.4.2026)
 - Toimialojen ja yhtiöiden tulee toimittaa osavuosikatsaus talousarvion toteutumisesta kunnanhallitukselle 22.5.2026 mennessä
- Talousarvion 2027 ja taloussuunnitelmien 2028–2029 laadintaohje kesäkuussa 2026
- Osavuosikatsaus tammi-elokuu (1.1.-31.8.2026)
 - Toimialojen ja yhtiöiden tulee toimittaa osavuosikatsaus talousarvion toteutumisesta kunnanhallitukselle 30.9.2026 mennessä
- Toimialojen ja yhtiöiden talousarvion 2027 ja taloussuunnitelmavuosien 2028–2029 talousarvioesitykset 30.9.2026 mennessä
- Tilinpäätös 2026 alkuvuonna 2027

Lisätiedot

Talousarvion täytäntöönpanoon liittyvistä asioista saa tarvittaessa lisätietoja hallintojohtajalta.